

Seminaria europejskie

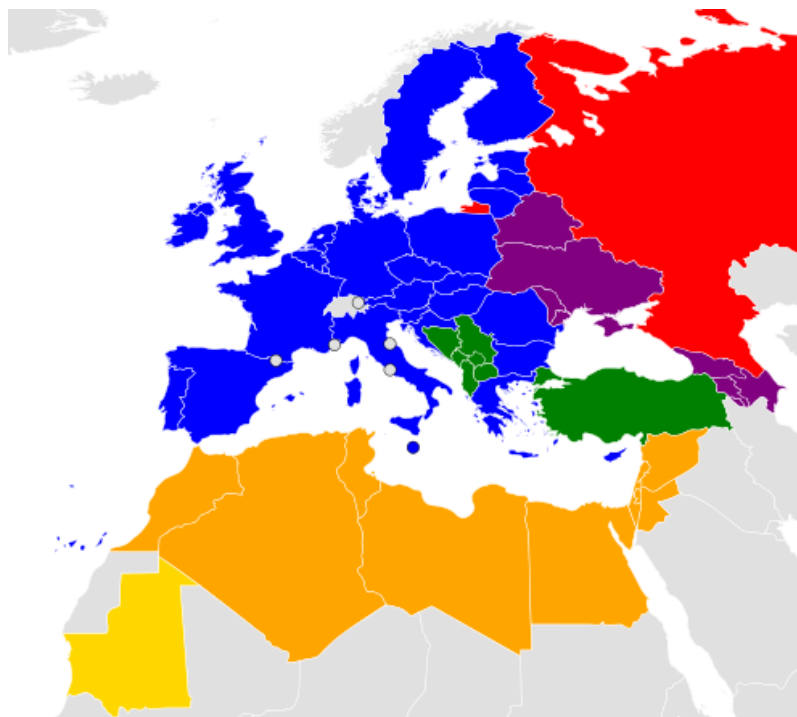
10. seminarium
koordynator: Joanna Różycka-Thiriet

6 marca 2019 roku
j.rozycka@schuman.pl

Temat: Stosunki UE - Rosja 5 lat po aneksji Krymu i unijna polityka wschodnia

Goście:

- dr Szymon Kardaś, Ośrodek Studiów Wschodnich im. Marka Karpia

Mapa europejskiej polityki sąsiedztwa (EPS)

- Państwa członkowskie UE
- Kraje kandydujące do UE
- Wschodnie kraje EPS
- Rosja
- Południowe kraje EPS
- Inne kraje Unii dla Śródziemnomorza

Autor: Danlaycock na podstawie BlankMap-World6.svg

Źródło: Wikipedia

SŁOWNICZEK PRZETRWANIA

Europejska polityka sąsiedztwa (EPS, European Neighbourhood Policy, ENP) – jest elementem unijnej polityki zagranicznej. Powstała w kontekście wielkiego rozszerzenia Unii Europejskiej w 2004 roku. W jego efekcie sąsiadami UE stały się inne niż wcześniej kraje, którym trzeba było zaoferować jakąś współpracę, choć niekoniecznie wizję członkostwa. EPS skierowana jest do południowych i wschodnich sąsiadów UE. Polega na zacieśnianiu politycznej współpracy i integracji w oparciu o wspólne interesy i wartości. EPS objętych jest 16 krajów (Armenia, Azerbejdżan, Egipt, Gruzja, Izrael, Jordania, Liban, Mołdawia, Maroko, Palestyna, Tunezja, Ukraina, Algieria, Białoruś, Libia i Syria). ENP to transakcja wiązana – kraje partnerskie wykazują się zaangażowaniem na rzecz demokracji, praw człowieka, dobrego zarządzania, gospodarki rynkowej i zrównoważonego rozwoju, a UE nagradza to np. pomocą finansową czy ułatwieniami w podróżowaniu do Unii. Europejskiej polityki sąsiedztwa nie należy utożsamiać z procesem rozszerzenia. Krajem EPS nie są automatycznie na drodze do członkostwa. Narzędziem finansowym polityki sąsiedztwa jest **Europejski Instrument**

Co-funded by the
Europe for Citizens Programme
of the European Union

Działania Fundacji Schumana są współfinansowane przez Unię Europejską, w ramach Programu *Europa dla Obywateli*

Przedstawicielstwo w Polsce

Seminaria objęte są honorowym patronatem Przedstawicielstwa Komisji Europejskiej w Polsce

Sąsiedztwa (ENI), który dysponuje w latach 2014-2020 budżetem 15,4 mld euro.

Partnerstwo Wschodnie (Eastern Partnership, EaP) – część EPS, narzędzie współpracy z sąsiadami Unii na Wschodzie. Powstało w 2009 roku (inicjatorami były Polska i Szwecja). Partnerstwo obejmuje 6 krajów - Armenię, Azerbejdżan, Białoruś, Gruzję, Mołdawię i Ukrainę. Jego zadaniem również jest pogłębianie stosunków politycznych i integracji gospodarczej w zamian za respektowanie europejskich wartości. Co dwa lata odbywają się szczyty Partnerstwa (ostatni miał miejsce w 2017 roku).

Na ten rok zaplanowano szereg wydarzeń w związku z 10-leciem Partnerstwa

Umowa o Partnerstwie i Współpracy z Rosją – to aktualna podstawa relacji między Unią Europejską i Rosją. Traktat podpisano w 1994 roku (wszedł w życie w 1997). Umowa została podpisana na 10 lat (co roku jest automatycznie przedłużana) i ma wspierać międzynarodowy pokój oraz bezpieczeństwo, normy demokratyczne oraz wolności polityczne i ekonomiczne. Na mocy umowy organizowane są m.in. szczyty UE-Rosja. Nowe porozumienie zaczęto negocjować w 2008 roku (aktualnie negocjacje zawieszono). W związku z zajęciem Krymu część mechanizmów współpracy zawartych w umowie zamrożono.

Sankcje wobec Rosji – sankcje to narzędzie w arsenale polityki zagranicznej. Mają prowadzić do zmiany polityki danego państwa lub instytucji bądź zmiany zachowania danych jednostek. Aktualnie Unia (jak i Stany Zjednoczone) stosują sankcje wobec Rosji w związku z konfliktem na Ukrainie oraz aneksją Krymu (Krym i Sewastopol przyłączono do Rosji 18 marca 2014 roku). Pierwsze unijne sankcje wobec Rosji zaczęto stosować już w marcu 2014 (a pamiętać należy, że do nałożenia jakichkolwiek sankcji potrzeba jednomyślności w Radzie Unii Europejskiej). Z biegiem czasu środki restrykcyjne są rozbudowywane. Obejmują m.in. sankcje wobec osób i podmiotów za działania przeciwko suwerenności, niepodległości i integralności Ukrainy (zamrożenie aktywów i zakaz wjazdu do UE dotyczy obecnie 164 osób i 44 podmiotów). Ustanowiono ograniczenia w relacjach handlowych z Sewastopolem i Krymem (np. zakaz importu do UE). Mamy też sankcje gospodarcze wymierzone w pewne sektory (np. zakaz handlu bronią i towarami podwójnego przeznaczenia, które mogą zostać wykorzystane do celów wojskowych). Poza tym nałożono sankcje na podmioty, które były zaangażowane w budowę mostu między Krymem i Rosją. Niedawno UE objęła zakazem wjazdu i zamrożeniem majątku osoby zamieszane w otruciu Skripalów w Zjednoczonym Królestwie.

Umowa stowarzyszeniowa z Ukrainą – porozumienie negocjowane w latach 2007-2011, a podpisane dopiero w czerwcu 2014 roku przez prezydenta Petro Poroszenkę. Część umowy stosowana była już od listopada 2014 roku, a będące częścią umowy stowarzyszeniowej porozumienie o wolnym handlu (**Deep and Comprehensive Free Trade Area, DCFTA**) od 1 stycznia 2016. Cała Umowa stowarzyszeniowa weszła w życie 1 września 2017. Po drodze były problemy z ratyfikacją tego dokumentu – w 2016 roku Holendrzy w niewiążącym referendum opowiedzieli się przeciwko porozumieniu. Holandia ostatecznie ratyfikowała umowę, gdy unijni przywódcy przyjęli deklarację, że co prawda chcą ustanowić bliską i trwałą relację między stronami Umowy opartej na wspólnych wartościach, ale Umowa nie przyznaje Ukrainie statusu kraju kandydującego do członkostwa w Unii, ani nie stanowi zobowiązania do przyznania Ukrainie takiego statusu w przyszłości. Jednocześnie zaznaczono, że państwa członkowskie nie dają Ukrainie zbiorowych gwarancji bezpieczeństwa lub innej wojskowej pomocy. I w końcu, przywódcy zaznaczyli, że umowa nie daje Ukraińcom prawa do swobodnego rezydowania i podejmowania pracy w Unii.

DOBRE POWIEDZIANE – FRAZA DNIA

Ukraińskie władze prowadzą trudne, lecz opłacalne reformy w okolicznościach będących dużym wyzwaniem. Rezultaty tych reform przynoszą jasne korzyści ukraińskiemu narodowi: całkowity handel między UE i Ukrainą wzrósł w 2017 roku o 24%, otwierając nowe rynki dla ukraińskiego biznesu, podczas gdy ponad pół miliona ukraińskich obywateli pojechało do UE w systemie bezwizowym, a w ramach Erasmusa+ odbyło się ponad 7 200 wymian uniwersyteckich.

- tak Wysoka Przedstawicielka do Spraw Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa Unii Europejskiej Federica Mogherini podsumowała wdrażanie Umowy stowarzyszeniowej z Ukrainą. Stosowny raport Unia opublikowała w listopadzie ubiegłego roku, na kilka miesięcy przed ukraińskimi wyborami (prezydenckie odbędą się w marcu br., a parlamentarne w październiku).

Co-funded by the
Europe for Citizens Programme
of the European Union

Działania Fundacji Schumana są współfinansowane przez Unię Europejską, w ramach Programu *Europa dla Obywateli*

Przedstawicielstwo w Polsce

Seminaria objęte są honorowym patronatem Przedstawicielstwa Komisji Europejskiej w Polsce

Co-funded by the
Europe for Citizens Programme
of the European Union

Działania Fundacji Schumana są współfinansowane przez Unię Europejską, w ramach Programu *Europa dla Obywateli*

Przedstawicielstwo w Polsce

Seminaria objęte są honorowym patronatem Przedstawicielstwa Komisji Europejskiej w Polsce